

РЕШЕНИЕ

№ 270

гр. София, 10.06.2026 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на седемнадесети април през 2026 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПЕТЯ ШИШКОВА
ЧЛЕНОВЕ: МИЛЕНА ПАНЕВА
ПЕТЯ КОЛЕВА

при участието на секретаря Галина Иванова и в присъствието на прокурора Максим Колев разгледа докладваното от съдия Панева наказателно дело № 288 по описа за 2026 г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалби на защитниците на подсъдимия В. Г. и на частните обвинители М. Е., Т. Е. и Д. Д., чрез повереника им, срещу решение № 154 от 16.12.2025 г. по ВНОХД № 296/2025 г. на Великотърновския апелативен съд.

С депозираната от защитниците на подсъдимия жалба се поддържа наличие на касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. т. 2 и 3 НПК, като е направено искане за отмяна на оспореното решение и за връщане на делото за повторно въззивно разглеждане с цел отстраняване на допуснати съществени процесуални нарушения. В алтернатива е поискано смекчаване на всяко от кумулативно наложените наказания до техните минимума.

Възражение за явна несправедливост на наложените наказания е направено и с жалбата на частните обвинители. Поискана е отмяна на решението и връщане на делото за ново въззивно разглеждане с указания относно индивидуализацията на наказанията.

В съдебното заседание пред настоящата инстанция повереникът на частните обвинители поддържа депозираната касационна жалба по изложените в нея съображения, както и направеното искане, като оспорва основателността на жалбата на защитата.

Участвалият в съдебното заседание частен обвинител Т. Е. се солидаризира със становището на своя повереник. Останалите частни обвинители, редовно уведомени за датата и часа на съдебното заседание, не вземат лично участие в него.

Всеки от защитниците на подсъдимия заявява подкрепа за подадената от тях жалба, направените искания и съпътстващите ги доводи.

Представителят на Върховната касационна прокуратура пледира за оставяне в сила на оспорения въззивен акт.

Подсъдимият изказва съжаление за случилото се. Твърди, че не е разбрал какво е станало и че не е имал намерение да се укрива от българските власти. В последната си дума моли наложеното му наказание лишаване от свобода да бъде смекчено.

Настоящият състав, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на оспорения съдебен акт в рамките на правомощията си по чл. 347 НПК, установи следното:

С присъда № 24 от 15.07.2025 г., постановена по НОХД № 424/2025 г., състав на Великотърновския окръжен съд е признал подсъдимия В. Г. (V. G.) за виновен в това, че на 05.05.2025 г., на път П-55 (гр. В. Т. – [населено място]) км 21+, при управление на товарна композиция – влекач „Скания“ с турски регистрационен номер *** и полуремарке „Тисан“ с турски регистрационен номер ***, нарушил правилата за движение по пътищата, регламентирани в чл. 16, ал. 1 ЗДвП и по непредпазливост причинил смъртта на Е. Т. Е., като след деянието е избягал от местопроизшествието, поради което и на осн. чл. 343, ал. 3, пр. 5, б. „б“, пр. 1 вр. ал. 1, б. „в“ вр. чл. 342, ал. 1, пр. 3 НК и чл. 58а, ал. 1 НК му е наложил наказание от четири години лишаване от свобода, изпълнимо при първоначален общ режим и го е оправдал по обвинението за това да е извършил престъплението при допуснато нарушение на правилата за движение по пътищата по чл. 20, ал. 1 ЗДвП.

На осн. чл. 343г НК съдът е наложил на подс. Г. и наказание лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от пет години, считано от влизането на присъдата в сила, приложил е чл. 59, ал. 1 и ал. 4 НК.

Недоволство от присъдата са заявили по въззивен ред прокурорът, защитниците на подсъдимия и частните обвинители чрез своя повереник. С оспореното понастоящем решение № 154 от 16.12.2025 г. по ВНОХД № 296/2025 г. състав на Великотърновския апелативен съд е изменил присъдата като е увеличил срока на наложеното наказание лишаване от свобода от шест години на девет години и след редукция по чл. 58а, ал. 1 НК е постановил подсъдимият да изтърпи шест години лишаване от свобода. Увеличен е и срокът на наказанието лишаване от право да се управлява моторно превозно средство от пет години на шест години. В останалата ѝ част присъдата е потвърдена.

Част от аргументите, с които защитата е оспорила това решение, позовавайки се на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, представляват буквален препис на законови формулировки и излагане на абстрактни твърдения: за допуснато от въззивния съд нарушение на чл. 305, ал. 3 НПК и произтичащото от него изискване за обосноваване чрез доказателства на всеки съдебен извод по фактите, а при противоречие в доказателствата – посочване на тези, които се акредитират като достоверни и причините за това; за допуснатата неяснота относно причините, поради които „се приемат само обвинителните, но не и оправдателните доказателства“; че основните изводи на съда почиват на предположения; че доказателствата не са подложени на внимателна проверка и поради това им е дадена невярна оценка; че липсва обективно и всестранно изследване на доказателствата и че не е разкрита обективната истина.

За нуждите на касационното обжалване тази аргументация не е достатъчна. Ползваната за нея логика може да бъде отнесена към обжалването на всеки друг съдебен акт, постановен по съществуващото на всяко друго наказателно дело, защото е лишена от съдържателната ѝ страна. Фактически тезата за съществени процесуални нарушения се обосновава чрез твърденията за допуснати нарушения на чл. 14, чл. 107, ал. 5 и чл. 303, ал. 1 НПК, а тези твърдения се основават на същата тази теза без да са обвързани с каквато и да е изводима от разглежданото дело и оспорения съдебен акт конкретика. Правилата относно касационното производство изключват възможността за извършване на служебна проверка от касационната инстанция за наличие на

обстоятелства, мотивиращи касационните основания по чл. 348, ал. 1 НПК. В това производство съдът се произнася единствено в рамките, очертани с касационните протест и/или жалба, съответно по посочените в тях касационни основания и съобразно с подкрепящите ги аргументи. Поради това и предвид ограничителната норма на чл. 347 НПК, както жалбата, така и протестът трябва да съдържат ясно посочване на конкретното съдържание на претендираното касационно основание.

Възраженията, които в случая покриват логическия минимум за валидно оспорване, основано на чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, са свързаните с твърдението, че не са обсъдени от въззивния съд доводите на защитата и че липсват мотиви за утежняването на наложените санкции. Тези доводи са неоснователни.

Единственият аргумент, с който първоинстанционната присъда е била атакувана по въззивен ред е този за прекомерна тежест на наказанията. На това възражение въззивният съд е дал обстоятелствено аргументиран отговор (стр. 17 - 23 от решението). Разглеждайки спрямо него пропорционалността на наложените на В. Г. наказания, този съд е мотивирал преценката си за необходимост от тяхното утежняване, като е приел, че обуславящите индивидуализацията им фактори са правилно отдиференцирани, но размерът на всяко от тях е непропорционален спрямо съотношението на смекчаващите и отегчаващите отговорността обстоятелства (стр. 21 от решението).

Невярно се изтъква като процесуален порок на въззивния акт липса в съдържанието му на фиксиран размер на наказанието, което е определено преди редуцията по чл. 58а НК. Напротив, в мотивите на съдебното решение, които са структурна негова част, въззивният съд ясно е заявил, че според него наказание от девет години лишаване от свобода е това, което съответства на тежестта на престъплението и личността на подсъдимия, а в диспозитива на съдебния акт е фиксиран редуцирания размер на това наказание след прилагането на чл. 58а, ал. 1 НК.

В останалата им част възраженията на защитниците са основани единствено на претенцията за явна несправедливост на кумулативно наложените наказания, непропорционално подсилена, според тях, при въззивната намеса. В тази връзка твърдят, че въззивната инстанция не се е съобразила с установените положителни факти относно личността на подсъдимия. Оспорват въззивната констатация, че в момента на задържането му от органите на полицията подсъдимият е извършвал действия по прикриване на следи от престъплението. Настояват, че поначало извършването на такива действия се обхваща от квалификацията „бягство от местопроизшествието“, а отделно от това - че фактът на извършвания от подсъдимия ремонт по влекача е неправилно интерпретиран от въззивната инстанция като предназначен да заличи следи от злополуката.

Същата претенция, но с обратен знак, се поддържа с касационната жалба на частното обвинение, в която се твърди, че наказанието от девет години лишаване от свобода е твърде леко от гледище на тежестта на извършеното престъпление. Поддържа се, че макар да ги е посочил в решението си, въззивният съд не е оценил по достойнство факта, че подсъдимият е професионален шофьор, че след произшествието е извършил действия по укриване на доказателства и на собственото си участие в злополуката, че е допуснал нарушение и на режима относно скоростта, а дадените от него обяснения нямат принос за разкриването на истината, защото са разнопосочни и противоречиви.

Общият повод за оспорването позволява съвместно разглеждане на двете претенции.

При упражнението от него контрол върху индивидуализацията на наказанията въззивният съд е потвърдил важноста на значителна част от изтъкнатите в касационните жалби обстоятелства. Противно на възраженията на защитата той не само не е пренебрегнал, а напротив, третирал е като смекчаващи отговорността на подсъдимия фактори липсата на предходни негови осъждания и на други нарушения на правилата за движение по пътищата при многократните му преминавания през територията на България, фактът, че е трудово ангажиран, че е обвързан със семейство и деца, за чиято издръжка се грижи, както и факта на изказаното от него нееднократно в хода на процеса съжаление за злополуката. Неприемливо е единствено отнасянето към категорията на смекчаващите обстоятелства на констатацията за изразено от В. Г. критично отношение към деянието и на факта на дадените от него в досъдебното производство обяснения.

Невъзможно е чрез обективните данни по делото да бъде обяснено съдебното заключение за проявена от подсъдимия критичност към извършеното. В нито един момент от процесуалния развой той не е подложил на словесно изразен анализ и оценка поведението си, довело до смъртта на друг човек, водейки се от обективност и от логиката на нещата. Линията на възприетото от него в рамките на правата му процесуално поведение е била да настоява, че не е видял другия автомобил, че не е разбрал за произшествието и пр. – твърдения, категорично опровергани чрез обективните данни по делото и чрез приетите експертни констатации. При това положение заключението за проявена от него критичност към стореното е неоправдано и напълно дистанцирано от нуждата всяка съдебна преценка да бъде обективна, основана на доказателствата, закона и правилата на логиката.

Що се касае до обясненията, които подсъдимият е дал в досъдебната фаза, съгласно указанията, дадени с ТР № 1/2009 г. по т. д. № 1/2008 г. на ОСНК на ВКС, те биха могли да имат значение на смекчаващ отговорността фактор, ако чрез тях подсъдимият съществено е допринесъл за своевременно и правилното установяване на фактите по случая. В конкретния случай чрез обясненията си в досъдебното производство В. Г. единствено е потвърдил вече установения към този момент чрез ефективните действия на полицията и разследващите органи факт, че в процесния ден е пътувал с управляваната от него товарна композиция, че е преминал през територията на страната, включително и през пътния участък на злополуката. В останалата им част обясненията му са били насочени към това да отрича да е навлизал в лентата за насрещно движение, както и да е разбрал за произшествието, настоявайки, че по пътя не е усетил, нито е видял нещо, свързано с него; че не е усетил удар и не е видял някой да се удря в автомобила му; че при разминаването му с други автомобили не е видял нещо, което да го притесни; че през цялото време е карал след друг турски ТИР; че поради проливния дъжд и непрекъснатото движение на чистачките не е имал добра видимост; че едва преди задържането му от полицията, виждайки повредите в задната лява част на ремаркетото, е разбрал, че нещо се е случило, но не е знаел какво. Всяко от тези твърдения е опровергано чрез ползваните от съдилищата доказателства и експертни заключения, чрез които е установено, че злополуката е възникнала в условия на слаб дъжд; че пред товарния автомобил на подсъдимия не е имало други съпосочно движители се превозни средства в района на произшествието и преди разминаването му с автомобила на Е.; че ударът е настъпил именно в лентата за насрещно за подсъдимия движение, а звукът от него и

предизвиканите вибрации са били достатъчно силни, за да бъдат добре възприети от водача на товарната композиция; че пред органите на полицията Г. е обяснил деформациите в задната лява част на ремаркетото с удар „в дувар“. Ето защо е невъзможно да се говори за оказано от подсъдимия съдействие при изясняването на фактологията чрез дадените от него в досъдебното производство обяснения.

Несъстоятелно е възражението на защитата, че способен да смекчи тежестта на извършеното, а от тук - и да наложи смекчаване на наказанията, е фактът, че деянието не е извършено в пияно състояние или след употреба на наркотични вещества. Отсъствието на алкохолна и на наркотична интоксикация на подсъдимия в момента на престъплението е обусловило възприетата още от органите на досъдебното производство правна квалификация и не би могло повторно да се третира като смекчаващо обстоятелство. Ако такъв факт бе установен, това би предопределило включване като допълнителен квалифициращ признак на престъплението и на обстоятелството по чл. 343, ал. 3, пр. 1 НК.

Що се касае до изразеното от подсъдимия желание съдебното производство да протече по реда на съкратеното съдебно следствие в хипотезата по чл. 371, т. 2 НПК, то също не подлежи на допълнително третиране при индивидуализацията на наказанието, както настояват защитниците. Това желание на г-н Г. е било уважено от първостепенния съд, който е провел съкратена процедура на съдебното следствие по чл. 371, т. 2 НПК, след което, определяйки размера на наказанието лишаване от свобода, което следва да бъде изтърпяно, стриктно е изпълнил предписанието на чл. 373, ал. 2 НПК. Чрез тази разпоредба самият закон е премирал направеното от подсъдимия признание на фактите по обвинението, като повторното третиране на същия факт при определяне на наказанието е процесуално недопустимо (виж в този смисъл ТР № 1/2009 г. по т.д. № 1/2008 г. на ОСНК на ВКС – т. 7).

Справедливо въззивният съд е отчетел наличие и на обстоятелства, които завишават персоналната обществена опасност на подсъдимия като водач на моторно превозно средство, както и специфичната обществена опасност на извършеното от него деяние. Касае се на първо място за тежестта и броя на допуснатите в конкретната пътна ситуация нарушения на правила с фундаментално за безопасността на движението значение, допускането на които всякога е особено грубо и рисково. Със значение на самостоятелен фактор за тежестта на извършеното правилно са преценени телесните увреждания, причинени на пътувалата в автомобила на Е. Д. Д..

Селектирайки обстоятелствата от коментираната категория обаче, въззивният съд практически е извършил неколккратно преформулиране на едно и също обстоятелство – тежестта на деянието, като веднъж я е изтъкнал като самостоятелен отегчаващ фактор, а след това и наред с нея е изброил фактът, че са допуснати две тежки нарушения на правилата за движение по пътищата, че при злополуката е бил поставен в риск животът на пътничката в автомобила на загиналия и че подсъдимият е реализирал действия по укриване на следи от престъплението. При установяването им с положителност всяко от тези обстоятелства, взето само за себе си, а и всички те, преценени в съвкупност, имат отношение именно към тежестта на деянието, която несъмнено е значим фактор при индивидуализацията на наказанието, но не може да се отчита наред с обуславящите я причини.

Въззивният съд е придал значение на отегчаващо обстоятелство и на това, че подсъдимият „е професионален шофьор“, приемайки, че поради това изискванията към него за спазване на правилата за движение по пътищата са по-високи. Аргументът е неприемлив, защото управляването на моторно превозно средство, като

високорискова дейност, поначало е свързано с изискване за специална обученост и практически умения, за да бъде извършвано на необходимото за безопасното му осъществяване ниво. Тези изисквания законът е поставил пред всеки водач на моторно превозно средство, независимо от това дали той упражнява тази дейност като източник на доходи или не. На тази основа той не провежда разграничения по отношение на изискванията към водачите на моторни превозни средства, а установява общи за всички тях детайлни и строги правила, изисквайки стриктното им съблюдаване във всички случаи при движение по пътищата на страната. А доколкото са въведени специфични изисквания към водачите на определени категории превозни средства (за възраст, за по-голям опит и квалификация), те произтичат не от упражняването на дейността по управление на тези ППС като източник на трудови доходи, а са обусловени от вида и спецификите на самите, водени от тях превозни средства, свързани с дължина, маса, съответно и различната динамика, маневреност, инерция, особености на траекторията при маневриране и при извършване на завои. Именно особеностите на управляваната от подсъдимия товарна композиция, свързани с това, че се касае за съчленено превозно средство, неговите габарити и маса, включваща и теглото на многотонажен товар, които са определяли и особености в неговата динамика, маневреност, траектория при маневриране и при извършване на завои, са поставяли към В. Г. изисквания за по-голяма съобразителност и внимание, а не фактът, че той е получавал трудов доход от управляването на композицията. Тези нейни особености са довели до ситуацията, в която при вида на насрещно движещият се в неправомерно заетата от него пътна лента автомобил, подсъдимият е успял аварийно да върне влекача в полагащата му се лента, но част от ремаркетото е продължила движението си в лентата, правомерно заета по същото време от управлявания от Е. Е. автомобил и това именно е довело до фаталния за живота на Е. удар.

Като част от злепоставящите личността на В. Г. обстоятелства е третиран фактът, че след произшествието и в момента на задържането му от органите на полицията подсъдимият е извършвал ремонтни работи по влекача на водената от него товарна композиция. Прието е с въззивния акт, че по този начин той е реализирал действия по заличаване на следи от престъплението и елиминиране на възможността за свързването му с тежката пътна злополука.

Несподелимо е заявеното в тази връзка от адвокатите Н. и Д. разбиране, че действията на водача след напускане на мястото на произшествието, насочени към укриване на следи от злополуката или предназначени за собственото му укриване и елиминиране на възможността за свързването му с нея се обхващат от квалификацията „бягство от местопроизшествието“. Тази квалификация е свързана с действия по злоумишлено напускане на мястото на произшествието, т.е. без уважителна причина. Именно за да подчертае тази особеност на квалифициращия признак и да отграничи прилагането му от случаите, когато участвалият в злополуката водач на МПС напуска мястото на възникването му по уважителна причина, напр. за да потърси медицинска помощ за пострадал или за самия себе си, върховната съдебна инстанция е пояснила, че напускането на мястото на произшествието от дееца трябва да е с цел да се укрие или да заличи доказателства или участието си в нея (виж ППВС № 1/1983 г.). Фактическото извършване на нарочни такива действия обаче не се обхваща от квалификацията и винаги съставлява отегчаващ отговорността на дееца фактор. В случая обаче този въпрос не е актуален, тъй като въззивната констатация, че след произшествието подсъдимият е реализирал действия по заличаване на следи от удара

в опит да елиминира доказателства за връзката си със злополуката, като е ремонтирал маркуч от охладителната система на влекача, са основани на невярна интерпретация на установените от въззивния съд факти. За доказателствено установено въззивният съд е приел, че полуремаркетото на водената от подсъдимия композиция е ударило със задната своя лява част управлението от Е. Е. автомобил. При това положение следите по товарната композиция, които като факт са били годни да свържат В. Г. с пътно-транспортното произшествие, са били установените охлузвания и надирания по левия борд на полуремаркетото в задната му част, следите от охлузвания по външния борд на задната негова лява гума, придружени с разкъсването ѝ, деформациите по декоративната лайсна на същата гума, разрушенията и деформациите по калника на същата гума, установените отломки от разрушено автомобилно стъкло по профилите на задна лява джантата на полуремаркетото и по задните четири панти на лявата негова каната, разрушените декоративни елементи в същата част на полуремаркетото, разрушената задна лява негова светлина и деформациите по гредата, върху която тази светлина е била разположена. Действия на подсъдимия по заличаване на тези следи или прикриването им по някакъв начин след злополуката не са установени. Вместо това е установено, че в момента на задържането му той е извършвал единствено подмяна на маркуч от охладителната система на влекача. В съгласие с доказателствата по делото въззивният съд не е приел за установена връзка между тази повреда и произшествието. Поради това с основание защитниците са се противопоставили на възможността сред отегчаващите отговорността на подсъдимия обстоятелства да бъде включено и заличаване на следи от произшествието, съответно – на доказателства за връзката на подсъдимия с него.

В интерес на обективната справедливост, към която насочва изискването на чл. 35, ал. 3 НК за съответствие между престъплението и наказанието, необходимо е било съдът да съобрази други от индивидуалните особености на извършеното деяние, а именно липсата на какъвто и да е принос на загиналия, който е осъществявал правомерно движението си с водения от него автомобил – от една страна, а от друга страна – фактът, че при злополуката е реализиран минимално необходимият за съставомерност на деянието резултат. Тежестта на този резултат е неоспорима и от гледище на близките на загиналия, и от гледище на обществото, доколкото е бил отнет човешки живот. Съдът обаче е задължен, дистанцирайки се от житейската емоция, която човешките чувства пораждат, да прилага критериите на правото, когато решава въпроса за отговорността на дееца. В случая престъпният резултат, макар и трагичен, покрива минимално необходимото за прилагане на състава по чл. 343, ал. 3, пр. 5, б. „б“, пр. 1 вр. ал. 1, б. „в“ вр. чл. 342, ал. 1, пр. 3 НК и този факт е сред факторите с водещо значение при определяне на тежестта на деянието. Изискването на чл. 35, ал. 3 НК е наказанието да е съответно на извършеното престъпление. Чрез тази разпоредба законодателят е установил мащаб за справедливост, с който съдът е длъжен да се съобрази, преценявайки вида и размера на приложимото във всеки конкретен случай наказание. Защото, както и друг път ВКС е отбелязвал, само справедливото наказание може да обезпечи поправяне и превъзпитание на извършилия престъпление и оказване на необходимото предупредително въздействие върху обществото, като цели на наказателно-правното въздействие. В случая определеното от въззивния съд наказание лишаване от свобода се явява несправедливо от гледище на необходимата корекция на част от третираните от този съд като смекчаващи и на част от ценените от него като отегчаващи обстоятелства. Преценката на обстоятелствата от двете групи, не толкова във връзка с количественото им съотношение, а преди всичко във връзка с

относителната тяхна тежест изисква намаляване на срока на наложеното наказание лишаване от свобода от девет години на осем години. Това наказание, в съчетание със справедливо определения размер на кумулативната санкция лишаване от право да управлява моторно превозно средство, би обезпечило възстановяването на нарушената с престъплението социална справедливост и постигнало поставения като цел от закона поправителен, превъзпитателен и предупредителен ефект.

Предвид проведената съкратена процедура на съдебното следствие пред първоинстанционния съд и на осн. чл. 58а, ал. 1 НК новоопределеният срок на наказанието лишаване от свобода следва да бъде намален с една трета, като подсъдимият следва да изтърпи пет години и четири месеца от срока на това наказание.

Водим от това и на осн. чл. 354, ал. 2, т. 1 и ал. 1, т. 1 НПК и чл. 58а, ал. 1 НК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ решение № 154 от 16.12.2025 г. по ВНОХД № 296/2025 г. на Великотърновския апелативен съд, като намалява определеният по реда на чл. 58а, ал. 1 НК размер на наказанието лишаване от свобода, наложено на подсъдимия В. Г. (V. G.) от шест години на пет години и четири месеца.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивното решение в останалата му част.

Настоящото решение е окончателно.

Да бъде изготвен превод от български на турски език, който да бъде изпратен на подсъдимия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.